Sorumluluk Duygusu ve Davran??? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sorumluluk Duygusu ve Davran??? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30503

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sorumluluk Duygusu ve Davran??? Ölçe?i (SDDÖ), Yener Özen taraf?ndan 2013 y?l?nda geli?tirilmi? bir psikolojik ölçektir. Ölçek, bireylerin hem kendilerine hem de ba?kalar?na yönelik olarak sergiledikleri sorumlulukla ilgili duygusal e?ilimleri ve fiili davran??sal ç?kt?lar? de?erlendirmeyi amaçlamaktad?r. SDDÖ, iki ana boyutta toplanan ve toplamda 36 madde oldu?u varsay?lan (duygu ve davran?? alt boyutlar? 18'er madde içerir) maddeden olu?maktad?r. Ölçek, psikometrik aç?dan yeterli güvenirlik ve geçerlik de?erlerine sahip olup, 4'lü Likert tipi derecelendirme format?n? kullanmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Sorumluluk, Sorumluluk Duygusu, Sorumlu Davran??, Psikolojik Ölçek Geli?tirme, Cronbach Alpha, Faktör Analizi

Yazarlar

Yener Özen

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin sosyal ve ki?isel ya?am alanlar?nda sergiledikleri sorumluluk düzeylerini kapsaml? bir ?ekilde ölçmektir. SDDÖ, sorumlulu?un yaln?zca bili?sel veya duygusal bir e?ilim olarak de?il, ayn? zamanda günlük ya?amdaki somut davran??lar olarak da de?erlendirilmesi ihtiyac?ndan do?mu?tur.

Bu ölçek, özellikle sorumluluk kavram?n?n iki temel bile?enini ay?rt etmeyi hedefler: **Sorumluluk Duygusu** (bireyin sorumluluk alma e?ilimi ve içsel motivasyonu) ve **Sorumluluk Davran???** (bireyin sorumlu eylemleri gerçekle?tirme s?kl???). Bu ayr?m sayesinde, yaln?zca niyet düzeyindeki sorumluluk alg?s? de?il, ayn? zamanda pratik uygulama düzeyi de de?erlendirilmektedir.

Yap?

Sorumluluk Duygusu ve Davran??? Ölçe?i (SDDÖ), sorumluluk kavram?n? çok boyutlu olarak ele almakta ve iki ana faktör alt?nda toplanan alt boyutlardan olu?maktad?r. Bu ana faktörler, ölçe?in ad?ndan da anla??laca?? üzere, **Duygu Boyutu** ve **Davran?? Boyutu**'dur.

Ölçe?in toplam 36 maddeden olu?tu?u ve her iki ana boyutun da kendi içinde alt yap?lara ayr?ld??? belirtilmektedir. Duygu Boyutu, temel olarak "Kendine Yönelik Sorumluluk Duygusu" ve "Ba?kalar?na Yönelik Sorumluluk Duygusu" olmak üzere iki temel yap?y? ölçmektedir. Davran??

ARABPSYCHOLOGY.COM

Boyutu ise, günlük ya?amdaki sorumlu davranma s?kl???n? ölçen "Kendine Yönelik Sorumlu Davran??" alt boyutu ve ki?inin sorumluluk bilincini yans?tan di?er alt boyutlar? içermektedir. Bu yap?, sorumlulu?un hem içsel alg?lan???n? hem de d??sal ifade edili?ini kapsamaktad?r.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, temel bile?enler analizi (Principal Components Analysis - PCA) kullan?larak yap?lan faktör analizi ile test edilmi?tir. Bu analiz, faktör s?n?rlamas? getirilmeksizin gerçekle?tirilmi?tir.

Yap?lan döndürülmemi? faktör analizi sonuçlar?, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? desteklemektedir. Analiz sonucunda, Duygu boyutunda dokuz (9) ayr? faktörün belirginle?ti?i, Davran?? boyutunda ise dört (4) ayr? faktörün ortaya ç?kt??? görülmü?tür. Bu bulgular, sorumluluk kavram?n?n yazar taraf?ndan öngörülen karma??k ve çok yönlü yap?s?n?n istatistiksel olarak do?ruland???n? göstermektedir.

Güvenirlik

SDDÖ'nün güvenirlik çal??mas?, ölçe?in Likert tipi bir yap?ya sahip olmas? nedeniyle, tüm ölçek ve alt ölçekler için Cronbach Alpha güvenirlik katsay?s? yoluyla yap?lm??t?r.

Çal??ma sonucunda elde edilen Alpha güvenirlik katsay?lar? ?öyledir:

Duygu Boyutu: 0.85
Davran?? Boyutu: 0.77

Bu katsay?lar, sosyal bilimler ara?t?rmalar? için kabul edilebilir düzeyin üzerinde olup, ölçe?in iç tutarl?l???n?n yüksek oldu?unu ve güvenle kullan?labilece?ini i?aret etmektedir. Özellikle Duygu boyutunun iç tutarl?l??? oldukça güçlüdür.

Faktör Analizi

SDDÖ'nün faktör yap?s?n? incelemek amac?yla yap?lan analizlerde Temel Bile?enler Analizi (TBA) yöntemi kullan?lm??t?r. Yap? geçerli?ini saptamaya yönelik bu ke?ifsel analizde, faktör say?s?na herhangi bir k?s?tlama getirilmemi?tir.

Analiz neticesinde, Duygu Boyutu maddelerinin dokuz farkl? faktöre yüklendi?i, Davran?? Boyutu maddelerinin ise dört farkl? faktöre yüklendi?i tespit edilmi?tir. Bu durum, sorumlulu?un duygusal ve davran??sal görünümlerinin, ölçek maddeleri arac?l???yla ölçülen çe?itli alt bile?enlere ayr?ld???n? göstermektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek Yap?s?

Test Türü: Geli?tirme (Orijinal Türkçe geli?tirilmi? ölçek)

Format: Likert tipi derecelendirme ölçe?i. Ölçek, Duygu ve Davran?? olmak üzere iki ana boyutta toplam 36 (18+18) maddeden olu?maktad?r.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon (Ölçe?in geli?tirme çal??mas? genellikle üniversite ö?rencileri veya yeti?kinler üzerinde yürütülmü?tür.)

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Orijinal çal??man?n detaylar? için referans makaleye ba?vurulmal?d?r.

Test Metodolojisi: 4'lü Likert tipi derecelendirme kullan?lmaktad?r:

Kesinlikle kat?lm?yorum
Karars?z?m
Kat?l?yorum
Kesinlikle kat?l?yorum

Anahtar Kelimeler

Sorumluluk Duygusu, Sorumluluk Davran???, Psikometri, Geçerlik, Güvenirlik, Faktör Analizi, Yener Özen, SDDÖ

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: yenerozen@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek ilk olarak 2013 y?l?nda yay?mlanan bir makale ile tan?t?lm??t?r. Kullan?m izinleri ve ücretlendirme bilgileri için do?rudan sorumlu yazar Yener Özen ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: sorumluluk-duygusu-ve-davranisi-

ARABPSYCHOLOGY.COM

olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Özen, Y. (2013). Sorumluluk Duygusu ve Davran??? Ölçe?inin geli?tirilmesi güvenirli?i ve geçerli?i. *Gümü?hane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, *4*(7), 343-357.

Sorumluluk Duygusu ve Davran??? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri bu kaynakta sa?lanmam??t?r. Maddeler için orijinal makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM